

Sygn. akt II AKa 181/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie II Wydział Karny w składzie:

Przewodnicząca: SSA Bogumiła Metecka-Draus

Sędziowie: SA Andrzej Mania

SA Andrzej Wiśniewski (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Karolina Pajewska

przy udziale prokuratora Prokuratury Rejonowej Szczecin - Śródmieście w Szczecinie Danuty Łojewskiej - Sumiślawskiej

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2019 r. sprawy

R. P. (1)

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k. w związku z art. 12 k.k.

na skutek apelacji wniesionych przez prokuratora i obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 7 maja 2019 r. sygn. akt III K 92/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że w punkcie 2 w miejsce art. 85 § 1 k.k. wstawia art. 91 § 2 k.k.;

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe za postępowanie odwoławcze, w tym 400 (czteryście) złotych opłaty za drugą instancję.

SSA Andrzej Wiśniewski SSA Bogumiła Metecka-Draus SSA Andrzej Mania

UZASADNIENIE

(sporządzone tylko w zakresie wniosku obrońcy oskarżonego)

Prokurator oskarżył R. P. (1) o to, że:

I. w okresie od 4 lutego 2013 roku do 27 grudnia 2013 roku w P. i S., w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. w postaci samochodu ciężarowego m-ki F. (...), rok produkcji 2012, nr nadwozia (...), o wartości 66.500 zł poprzez zawarcie jako Prezes Zarządu (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. w dniu 4.02.2013 umowy leasingu (...) nr (...) i uzyskanie na jej podstawie w/w pojazdu do użytkowania po uprzednim wprowadzeniu w błąd przedstawiciela pokrzywdzonej spółki co do przeznaczenia pojazdu oraz zamiaru zapłaty rat leasingowych a następnie w dniach 25.06.2013 i 27.12.2013 sprzedał udziały w spółce (...) niewiarygodnym nabywcom i formalnie wydał im

przedmiot leasingu, podczas gdy w rzeczywistości miejsce znajdowania się pojazdu nie jest znane a raty leasingowe nie zostały spłacone,

tj. o czyn z art.286 §1 kk w zw. z art.12 kk,

II. w okresie od 4 lutego 2013 roku do 27 grudnia 2013 roku w P. i S., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. w postaci samochodu ciężarowego m-ki F. (...), rok produkcji 2012, nr nadwozia (...) o wartości 66.500 zł poprzez zawarcie jako Prezes Zarządu (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. w dniu 4.02.2013 umowy leasingu (...) nr (...) i uzyskanie na jej podstawie w/w pojazdu do użytkowania po uprzednim wprowadzeniu w błąd przedstawiciela pokrzywdzonej spółki co do przeznaczenia pojazdu oraz zamiaru zapłaty rat leasingowych a następnie w dniach 25.06.2013 i 27.12.2013 sprzedał udziały w spółce (...) niewiarygodnym nabywcom i formalnie wydał im przedmiot leasingu, podczas gdy w rzeczywistości miejsce przechowywania pojazdu nie jest znane a raty leasingowe nie zostały spłacone,

tj. o czyn z art.286 §1 kk w zw. z art. 12 kk,

III. w okresie od 13 lutego 2013 roku do 27 grudnia 2013 roku w P. i S. działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. w postaci samochodu osobowego m-ki F. (...), rok produkcji 2012, nr nadwozia (...) o wartości 45.934,96 zł poprzez zawarcie jako Prezes Zarządu (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. w dniu 13.02.2013 umowy leasingu (...) nr (...) i uzyskanie na jej podstawie w/w pojazdu do użytkowania po uprzednim wprowadzeniu w błąd przedstawiciela pokrzywdzonej spółki co do przeznaczenia pojazdu oraz zamiaru zapłaty rat leasingowych a następnie w dniach 25.06.2013 i 27.12.2013 sprzedał udziały w spółce (...) niewiarygodnym nabywcom i formalnie wydał im przedmiot leasingu, podczas gdy w rzeczywistości miejsce przechowywania pojazdu nie jest znane a raty leasingowe nie zostały spłacone,

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk,

IV. w okresie od 13 lutego 2013 do 27 grudnia 2013 w P. i S. działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. w postaci samochodu osobowego m-ki F. (...), rok produkcji 2012, nr nadwozia (...) o wartości 43.089,43 zł poprzez zawarcie jako Prezes Zarządu (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. w dniu 13.02.2013 umowy leasingu (...) nr (...) i uzyskanie na jej podstawie w/w pojazdu do użytkowania po uprzednim wprowadzeniu w błąd przedstawiciela pokrzywdzonej spółki co do przeznaczenia pojazdu oraz zamiaru zapłaty rat leasingowych a następnie w dniach 25.06.2013 i 27.12.2013 sprzedał udziały w spółce (...) niewiarygodnym nabywcom i formalnie wydał im przedmiot leasingu, podczas gdy w rzeczywistości miejsce przechowywania pojazdu nie jest znane a raty leasingowe nie zostały spłacone,

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk,

V. w okresie od 20 lutego 2013 do 27 grudnia 2013 w S., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości w postaci pieniędzy w kwocie 234 450 zł poprzez zawarcie jako Prezes Zarządu (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. w dniu 25.02.2013 umowy kredytu nr K 169120 na zakup samochodu osobowego m-ki M. (...), nr rej. (...) o wartości 240 000 zł po uprzednim wprowadzeniu w błąd przedstawiciela pokrzywdzonej spółki co do zamiaru spłaty rat kredytowych, podczas gdy w dniach 25.06.2013 i 27.12.2013 sprzedał udziały w spółce (...) niewiarygodnym nabywcom oraz sprzedał kredytowany pojazd czym doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 150 000 zł K. P. (1) prowadząc działalność gospodarczą pod nazwą OŚRODEK (...) w N. poprzez sprzedaż na jej rzecz w/w kredytowanego pojazdu bez podania

informacji co do zastawu rejestrowego ciężącego na pojeździe, na skutek czego K. P. (1) zapłaciła (...) Bank (...) S.A. łączną kwotę 150 000 zł tytułem wykreślenia zastawu rejestrowego, czym działał na szkodę (...) S.A. oraz K. P. (1),

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zw. art. 294 § 1 kk zw. z art. 12 kk,

VI. w okresie od 12 marca 2013 do 27 grudnia 2013 w S., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 180 236 zł poprzez zawarcie jako Prezes Zarządu (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. w dniu 18.03.2013 umowy kredytu nr K 169733 na zakup samochodu osobowego m-ki A. (...), nr rej. (...) o wartości 187 200 zł po uprzednim wprowadzeniu w błąd przedstawiciela pokrzywdzonej spółki co do zamiaru spłaty rat kredytowych, podczas gdy w dniach 25.06.2013 i 27.12.2013 sprzedał udziały w spółce (...) niewiarygodnym nabywcom oraz sprzedał kredytowany pojazd czym doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 90 000 zł K. P. (1) prowadząc działalność gospodarczą pod nazwą OŚRODEK (...) w N. poprzez sprzedaż na jej rzecz w/w kredytowanego pojazdu bez podania informacji co do zastawu rejestrowego ciężącego na pojeździe, na skutek czego K. P. (1) zapłaciła (...) Bank (...) S.A. łączną kwotę 150 000 zł tytułem wykreślenia zastawu rejestrowego, czym działał na szkodę (...) S.A. oraz K. P. (1),

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk,

VII. w okresie od 25 kwietnia 2013 do 27 grudnia 2013 w S., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 132 296 zł poprzez zawarcie jako Prezes Zarządu (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. w dniu 30.04.2013 umowy kredytu nr K 71200 na zakup samochodu osobowego m-ki M. (...), nr rej. (...) o wartości 128 000 zł po uprzednim wprowadzeniu w błąd przedstawiciela pokrzywdzonej spółki co do zamiaru spłaty rat kredytowych, podczas gdy w dniach 25.06.2013 i 27.12.2013 sprzedał udziały w spółce (...) niewiarygodnym nabywcom na skutek czego miejsce przechowywania pojazdu nie jest znane a raty kredytowe nie zostały spłacone, czym działał na szkodę (...) S.A.,

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk,

VIII. w dniu 15 grudnia 2013 w N., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził K. P. (1) (...) OŚRODEK (...) w N. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości w postaci samochodu osobowego m-ki M. (...) nr rej (...) poprzez zawarcie w imieniu i na rzecz (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. w dniu umowy kupna w/w pojazdu za kwotę 222 000 zł brutto, po uprzednim wprowadzeniu w błąd K. P. (1) co do zamiaru uiszczenia należności, podczas gdy w dniach 25.06.2013 i 27.12.2013 sprzedał udziały w spółce (...) niewiarygodnym nabywcom, czym działał na szkodę K. P. (1),

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk,

IX. w dniu 19 grudnia 2013 w N., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził K. P. (1) (...) OŚRODEK (...) w N. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci samochodu osobowego m-ki M. (...) nr rej (...) 4KW2 poprzez zawarcie w imieniu i na rzecz (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. w dniu 19.12.2013 umowy kupna w/w pojazdu za kwotę 150 000 zł brutto, po uprzednim wprowadzeniu w błąd K. P. (1) co do zamiaru uiszczenia należności, podczas gdy w dniach 25.06.2013 i 27.12.2013 sprzedał udziały w spółce (...) niewiarygodnym nabywcom, czym działał na szkodę K. P. (1),

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk,

Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 7 maja 2019r.:

1. Oskarżonego R. P. (1) uznał za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów opisanych w części wstępnej wyroku i za przestępstwa te wymierzył mu karę:

- za przestępstwa opisane w pkt. I, II, III, IV, VI, VII, IX części wstępnej wyroku, na podstawie art. 286 § 1 kk, uznając, iż stanowią one ciąg przestępstw w związku z art. 91 § 1 kk, wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności;

- za przestępstwa opisane w pkt. V i VIII części wstępnej wyroku, na podstawie art. 286 § 1 kk, w związku z art. 294 § 1 kk, uznając, iż stanowią one ciąg przestępstw w związku z art. 91 § 1 kk, przyjmując za podstawę wymiaru kary art. 294 § 1 kk, wymierzył mu karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

2. Na podstawie art. 85 § 1 kk, art. 86 § 1 kk, orzekł wobec oskarżonego R. P. (1) karę łączną 3 lat pozbawienia wolności.

3. Na podstawie art. 46 § 1 kk, zasądził od oskarżonego R. P. (1) kwotę 59 453,69 zł, na rzecz pokrzywdzonego (...), sp. z o.o., tytułem naprawienia w całości szkody wyrządzonej przestępstwami opisanymi w pkt. I, II, III i IV części wstępnej wyroku.

Sąd rozstrzygnął również o kosztach sądowych.

Wyrok zaskarżyli prokurator oraz obrońca oskarżonego.

Prokurator zaskarżył wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego.

Wyrokowi zarzucił obrazę prawa materialnego, to jest art. 91 §2 k.k., polegającą na jego niesłusznym niezastosowaniu, tj. pominięciu w podstawie orzeczenia o karze łącznej, podczas gdy R. P. (1) popełnił dwa ciągi przestępstw – w warunkach określonych w art. 85 k.k.

Zarzucił również niesłuszne niezasądzenie od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonych wskazanych w pkt V-IX części wstępnej wyroku obowiązku naprawienia szkody w kwotach wynikających z treści zarzutu, tj. 150.000 złotych na rzecz (...) S.A. oraz K. P. (1) (pkt V), 150.000 zł na rzecz (...) S.A. oraz K. P. (1) (pkt VI), 128.000 złotych na rzecz (...) S.A. (pkt VII), 222.000 złotych na rzecz K. P. (1) (pkt VIII) oraz 150.000 złotych na rzecz K. P. (1) (pkt IX), podczas gdy prawidłowa ocena stopnia społecznej szkodliwości czynu, względów prewencji indywidualnej i ogólnej oraz potrzeb w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa przemawiają za orzeczeniem od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonych ww. środka kompensacyjnego.

Prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie II. sentencji wyroku poprzez przywołanie przepisów art. 91 §2 k.k. i art. 86 §1 k.k. jako podstawy orzeczenia o karze łącznej oraz nałożenie na oskarżonego w punkcie III. sentencji wyroku, na podstawie art. 46 §1 k.k., obowiązku naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonych wskazanych w pkt V-IX części wstępnej wyroku w kwotach wynikających z treści zarzutu, tj. 150.000 złotych na rzecz (...) S.A. oraz K. P. (1) (pkt V), 150.000 zł na rzecz (...) S.A. oraz K. P. (1) (pkt VI), 128.000 złotych na rzecz (...) S.A. (pkt VII), 222.000 złotych na rzecz K. P. (1) (pkt VIII) oraz 150.000 złotych na rzecz K. P. (1) (pkt IX); w pozostałym zakresie prokurator wniósł o utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy.

Obrońca oskarżonego zaskarżył wyrok w całości na korzyść oskarżonego. Wyrokowi zarzucił:

1. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 4 i 7 k.p.k. w zakresie zarzuczonego oskarżonemu ciągu przestępstw poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, a w konsekwencji ocenę bez uwzględnienia ujawnionych w toku postępowania wszelkich okoliczności oraz naruszenia zasad prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego przy ocenie wyjaśnień oskarżonego R. P. (1), a także pozostałego zebranego w sprawie materiału dowodowego i w efekcie stwierdzenie, iż wersja zdarzeń ustalona przez Sąd odpowiada rzeczywistości, podczas, gdy analiza zebranego materiału dowodowego prowadzi do ujawnienia niedających się usunąć wątpliwości co do faktycznego sprawstwa oskarżonego w zakresie zarzuczonych mu czynów, które sąd winien rozstrzygać na korzyść oskarżonego,

2. błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia przez przyjęcie, że oskarżony R. P. (1) działał z zamiarem bezpośrednim doprowadzenia do niekorzystnego rozporządzenia mieniem pokrzywdzoną spółkę (...) w

ten sposób, że nie miał zamiaru zapłaty rat leasingu, podczas gdy wnikliwa analiza materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że do czasu pełnienia funkcji prezesa (...) sp. z o.o. regulował należności z tytułu rat leasingu,

3. błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia przez przyjęcie, że oskarżony R. P. (1) działał z zamiarem bezpośrednim doprowadzenia do niekorzystnego rozporządzenia mieniem pokrzywdzoną spółkę (...) S.A. w ten sposób, że nie miał zamiaru zapłaty rat kredytu, podczas gdy wnikliwa analiza materiału dowodowego prowadzi do wniosku do czasu pełnienia funkcji prezesa (...) sp. z o.o. regulował należności z tytułu rat kredytowych,

4. błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia przez przyjęcie, że oskarżony R. P. (1) działał z zamiarem bezpośrednim doprowadzenia do niekorzystnego rozporządzenia mieniem pokrzywdzoną K. P. (1) w ten sposób, że nie poinformował jej o ciąży na przedmiocie umowy kupna sprzedaży pojazdu marki A. (...) nr rej. (...) – zastawie rejestrowym – podczas gdy wnikliwa analiza materiału dowodowego prowadzi do wniosku przeciwnego,

5. błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia przez przyjęcie, że oskarżony R. P. (1) działał z zamiarem bezpośrednim doprowadzenia do niekorzystnego rozporządzenia mieniem pokrzywdzoną K. P. (1) w ten sposób, że zawarł umowę kupna sprzedaży samochodu marki M. (...) nr rej. (...) nie mając zamiaru zapłaty należności, podczas gdy wnikliwa analiza materiału dowodowego prowadzi do wniosku przeciwnego,

6. błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia przez przyjęcie, że oskarżony R. P. (1) działał z zamiarem bezpośrednim doprowadzenia do niekorzystnego rozporządzenia mieniem pokrzywdzoną K. P. (1) w ten sposób, że zawarł umowę kupna sprzedaży samochodu marki M. (...) nr rej. (...) 4KW2 nie mając zamiaru zapłaty należności, podczas gdy wnikliwa analiza materiału dowodowego prowadzi do wniosku przeciwnego,

7. obrazę prawa procesowego w postaci art. 424 §1 pkt 2 k.p.k. – polegającej na zaniechaniu w uzasadnieniu wyroku wskazania okoliczności mających przemawiać za przyjęciem winy umyślnej oskarżonego, która to okoliczność jest niezbędna dla przypisania sprawstwa z art. 286 §1 k.k., a które to uchybienie miało wpływ na treść zapadłego orzeczenia,

8. rażąco niewspółmierność orzeczonej kary w rozmiarze 3 lat pozbawienia wolności, która to kara w świetle ogólnych i szczególnych dyrektyw wymiaru kary określonych w art. 53 k.k. jest nieadekwatna w stosunku do osoby oskarżonego, albowiem nie uwzględnia jego właściwości i warunków osobistych, jego stanu zdrowia, trudnej sytuacji życiowej, postawy procesowej i w konsekwencji wymierzona kara narusza zasadę indywidualizacji kary w zakresie okoliczności osobistych oskarżonego w zbyt wysokim wymiarze oraz bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, pomimo możliwości postawienia wobec wymienionego pozytywnej prognozy kryminologicznej.

Obrońca oskarżonego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanych mu czynów ewentualnie z ostrożności procesowej o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora została uznana za słuszną tylko w zakresie wniosku o zmianę podstawy wymiaru kary łącznej, natomiast apelacja obrońcy oskarżonego została uznana za bezzasadną.

Apelacja obrońcy oskarżonego nie zasługiwała na uwzględnienie głównie z tego powodu, że bazowała na interpretacji przepisów o oszustwie, która funkcjonowała w orzecznictwie Sądu Najwyższego do przełomu wieków, iż o oszustwie świadczyć miał zamiar nieuregulowania zobowiązania (np. spłacenia kredytu, wykonania świadczenia wzajemnego) istniejący już w chwili czynu. Tymczasem od wyroku Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2000r., V KKN 267/00, OSNKW 2000/9-10/75 wskazuje się, że „Ustawowe znamię, stanowiące skutek przestępstwa oszustwa, określonego w art. 286 §1 k.k., wypełnione zostaje wtedy, gdy sprawca, działając w sposób opisany w tym przepisie, doprowadza inną osobę do rozporządzenia mieniem, które jest niekorzystne z punktu widzenia interesów tej osoby lub innej osoby pokrzywdzonej. Powstanie szkody w mieniu nie jest koniecznym warunkiem do przyjęcia, że doszło do tak

pojmowanego niekorzystnego rozporządzenia”. Przytaczając zatem w apelacji w tej części, która dotyczy winy i sprawstwa, wcześniejsze orzecznictwo (poza orzeczeniem SN z 2011r. dotyczącym strony podmiotowej, które jest oczywiście trafne) skarżący nie dostrzega zmiany linii orzeczniczej zaistniałej kilkanaście lat temu.

W późniejszym orzecznictwie wielokrotnie podkreślano, że powstanie szkody w ogóle nie jest znamieniem ustawowym czynu zabronionego i nie jest warunkiem koniecznym do przyjęcia, że doszło do niekorzystnego rozporządzenia mieniem (postanowienie SN z 27.06.2001r., V KKN 96/99, LEX nr 51672), dla przestępstwa oszustwa nie ma potrzeby wykazywania, że w chwili zawierania umowy sprawca nie miał zamiaru zapłacić za uzyskane świadczenia (wyrok SN z 2.10.2015r., III KK 148/15, LEX nr 1816561), ale wystarczające jest „ustalenie, że pokrzywdzony nie zawarłby umowy, gdyby wiedział o okolicznościach, które były przedmiotem wprowadzenia go w błąd przez sprawcę. Do wprowadzenia w błąd skutkującego niekorzystnym rozporządzeniem mieniem wystarczające jest więc wywołanie błędnego wyobrażenia o okolicznościach decydujących o rozporządzeniu lub sposobie rozporządzenia”. W tym kontekście nie ma żadnych wątpliwości, że doszło do oszustwa w przypadku czynów wskazanych w zarzutach 8 i 9, bowiem wystarczającym było wykazanie, że R. P. (1) od 20.11.2013r. nie był prezesem spółki (...) i nie miał prawa jej reprezentować, by wykazać, że doszło do oszustwa. Gdyby porównać bowiem sytuację, w jakiej znaleźli się pokrzywdzeni z sytuacją, w której oskarżony oświadcza, że zawiera umowę w imieniu spółki, której nie jest prezesem i nie ma prawa reprezentować, a w razie nieuiszczenia ceny sprzedaży pokrzywdzeni nie mają możliwości dochodzenia ich od spółki, by dojść do wniosku, że co do tych dwóch czynów padli ofiarą oszustwa w rozumieniu art. 286 §1 k.k. Z uwagi na zatajenie przez R. P. (1), iż nie jest prezesem sprzedającego samochodu i doprowadzenie w ten sposób nabywców do niekorzystnego rozporządzenia mieniem zbędne było prowadzenie postępowania odnośnie miejsca przechowywania pojazdów i tego, czy zostały one skradzione z innego miejsca, gdyż były to działania już po zaistnieniu oszustwa. Na marginesie dywagacje obrońcy oskarżonego odnośnie tego, czy samochody M. miały znajdować się na posesji W. K. (1) do chwili zapłaty są zupełnie niecelowe, jeśli zważy się na treść umów (k. 152-156). Dokumenty te podważają natomiast wiarygodność wyjaśnień oskarżonego i zeznań W. K. (1).

W odniesieniu do czynów zawartych w punktach 5-7 nie budzi wątpliwości, iż R. P. (1) również dopuścił się przestępstwa oszustwa, przy czym w zakresie pkt 5 i 6 nie tylko w odniesieniu do (...) Bank (...) S.A., ale także również w odniesieniu do późniejszych nabywców samochodów M. (...) i A. (...). Dokonując wykładni art. 286 §1 k.k. w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego należało zwrócić uwagę na fakt, że „Niekorzystnym rozporządzeniem mieniem przy zawarciu umowy kredytowej nie musi być powstanie rzeczywistej straty w sensie materialnym, lecz np. już sam fakt przyznania takiego kredytu bez odpowiedniego zabezpieczenia, z ryzykiem utraty wpłaconych środków i nieuzyskania odsetek” (wyrok Sądu Najwyższego z 5 stycznia 2006r., III KK 198/05, OSNKW 2006/4/40), czy „Korzyść majątkowa w rozumieniu art. 286 §1 k.k. jest niewątpliwie pojęciem szerszym niż przywłaszczenie, zagarnięcie mienia, stanowiące cel działania sprawcy (animus rem sibi habendi). Dlatego też do realizacji znamienia działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, sprawca bynajmniej nie musi dążyć do przywłaszczenia mienia stanowiącego przedmiot oszukańczych zabiegów, wystarczy, że zamierza osiągnąć korzyść majątkową wynikającą z niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez osobę czy inny podmiot wprowadzone w błąd” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2004r., II KK 381/03).

Rozpatrując okoliczności zaistniałe w przedmiotowej sprawie Sąd odwoławczy doszedł do przekonania, że Sąd I instancji nie popełnił błędów czyniąc ustalenia faktyczne, ani też, żeby dokonać miał oceny dowodów z naruszeniem zasady wyrażonej w art. 7 k.p.k. Okoliczność ta dotyczy również czynów opisanych w punktach 1-4. Przystępstwo oszustwa stypizowane w art. 286 §1 k.k. „kończy się z chwilą dokonania przez pokrzywdzonego rozporządzenia mieniem, a nie z momentem jego realizacji” (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 24 stycznia 2019r., IV KK 465/17, LEX nr 2620293, z dnia 9 maja 2018r., V KK 421/17, LEX nr 2488976). „Ponadto, zatajenie faktycznego stanu finansowego sprawcy, jest kreowaniem mylnego wyobrażenia o możliwościach spłaty zobowiązania w umówionym terminie, a nie w ogóle w czasie bliżej nieoznaczonym, prowadzące do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Dla realizacji natomiast znamienia działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, sprawca wcale nie musi dążyć do przywłaszczenia mienia stanowiącego przedmiot oszukańczych zabiegów. Może on nawet zakładać zwrot mienia pokrzywdzonemu, zamierzając jednak osiągnąć korzyść majątkową płynącą z rozporządzenia mieniem przez

pokrzywdzonego, przejawiającą się w jakiegokolwiek postaci” (por. wyrok SN z 24.01.2019r., IV KK 465/17 przywołany powyżej). Zważywszy na działania oskarżonego jako prezesa spółki (...) należy podzielić pogląd Sądu meriti, że były to działania oszukańcze nakierowane na wytworzenie przeświadczenia o zamiarze regulowania opłat leasingowych lub kredytowych, otrzymaniu przedmiotu leasingu lub kredytu, po czym fikcyjnym wyzbyciu się udziałów i stanowiska prezesa zarządu spółki. Oskarżony jako prezes spółki nie miał bowiem pomysłu na działalność spółki, o czym świadczy wzięcie pierwszych samochodów F. w leasing i umieszczenie dwóch z nich w wypożyczalni samochodów na pół roku, nie mając zagwarantowanego źródła zarobkowania na pozostały okres trwania umowy leasingu. W przypadku M. (...) spółka kierowana przez oskarżonego kupiła go za 234.450 zł, a sprzedała za 150.000 złotych (k. 156), A. (...) kupiła za 187.200 zł, a zbyła K. P. (1) za 90.000 złotych (k. 266 i 283). Tak rażąco nieekonomiczne działanie miałyby sens tylko wówczas, gdyby oskarżony z góry zakładał, iż nie uiści wszystkich rat kredytowych i uniknie konieczności ich zapłaty przepisując udziały w spółce na podstawioną osobę. Takie też działania zostały podjęte: 25.06.2013r. dochodzi do zbycia części udziałów, 20.11.2013r. oskarżony otworzył zgromadzenie wspólników i poddał pod głosowanie wnioski o odwołanie go ze stanowiska prezesa zarządu spółki i powołanie na to stanowisko C. T., a w dniu 27.12.2013r. zbył resztę udziałów. Tyle, że 9.12.2013r. to R. P. (1) złożył do KRS wnioski o dokonanie zmian w rejestrze z wnioskiem, by wszelką korespondencję kierować do niego. Pismo to podpisał R. P. (1) i posłużył się pieczętą, którą rzekomo 20.11.2013r. przekazał nowemu prezesowi. Tą samą pieczętą posłużył się podpisując umowy z K. P. (1) w grudniu 2013r. Jeżeli zatem Sąd I instancji uznał wszystkie działania oskarżonego w odniesieniu do czynów 1-7 za oszustwa popełnione przy zastosowaniu tego samego modus operandi, to Sąd odwoławczy nie znajduje argumentów, by podważyć ten tok rozumowania, w związku z czym akceptuje wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku poglądy.

Obrońca podnosi, że Sąd niesłusznie nie dał wiary zeznaniom P. P. (1) i W. K. (1). Zeznania tego ostatniego nie zasługiwały na wiarę zważywszy na treść umów dotyczących samochodów M. (...) i (...), które miały pozostawać na terenie jego posesji do czasu zapłaty ceny. Dodatkowo obaj świadkowie zeznali, że D. P. (1) „wiedział, że M. (...) i A. (...) są przedmiotami zastawu” i one tak naprawdę nie zostały sprzedane, ale zastawione (W. K. (1) i P. P. (1) podczas rozprawy 9.11.2015r.). Niewątpliwie obaj świadkowie związani biznesowo z oskarżonym mieli interes w tworzeniu jemu alibi, jednakże w sytuacji konfrontacji słowo przeciwko słowu, Sąd słusznie oparł się na dokumencie jakim jest faktura, z której wynika, że tak M. (...), jak i A. (...) były przedmiotem sprzedaży, a nie żadnego zastawu, tym bardziej, że świadkowie sprzecznie zeznali, którą spółkę chciał kupić D. P. (1) (W. K. (1) zeznał, że była to (...), a P. P. (1) – Q.). W fakturach nie ma żadnej informacji (podobnie, jak w karcie pojazdu i dowodzie rejestracyjnym) o istnieniu zastawu, co wspiera wersję K. P. (1) i D. P. (1), że informację tę zatajono przed nimi. Zważywszy, że pokrzywdzeni ponieśli później dodatkowe, niebagatelne wydatki w kwocie 150.000 złotych, za którą M. (...) Bank (...) zgodził się wykreślić zastaw, należało uznać, iż nie zgodziliby się na kupno pojazdów wiedząc o ciężącym na nim zastawie. P. P. (1) zeznał również, że pokrzywdzeni powinni domyślić się istnienia zastawu, gdyż w dokumentacji znajdowała się cesja ubezpieczenia. Okoliczności tej zaprzeczył D. P. (1), tym niemniej jest ona pozbawiona znaczenia, jeżeli zważy się, że „Dla bytu przestępstwa z art. 286 §1 k.k. okoliczność, że pokrzywdzeni mogli błędu uniknąć, czy też nie zachowali należytej ostrożności, nie jest istotna” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2017r., II KK 73/17, LEX nr 2269192).

Przedostatni zarzut obrazy prawa procesowego w postaci art. 424 §1 pkt 2 k.p.k. jest oczywiście bezzasadny, bowiem Sąd na stronie 14-16 uzasadnienia wskazał, w jaki sposób doszedł do przekonania, że oskarżony dopuścił się umyślnego oszustwa, a przy tym skarżącemu – nawet gdyby uznać ten zarzut za zasadny – nie udało się wykazać, w jaki sposób ewentualne uchybienie przy sporządzeniu uzasadnienia mogło mieć wpływ na treść wyroku zapadłego wcześniej.

Wreszcie, obrońca zakwestionował wymiar 3 lat kary łącznej pozbawienia wolności, uznając ją za rażąco niewspółmierną. Sąd przy jej wymiarze uwzględnił wysokość kar jednostkowych, młody wiek oskarżonego, wysoką wartość szkody, jak i potrzebę resocjalizacji oskarżonego, która przemawia przeciwko orzeczeniu dłuższej kary. Zważywszy na długi okres działania, sumę wartości szkody, która nie została naprawiona, jak i uprzednią karalność za podobny czyn należało uznać, iż orzeczona kara łączna nie razi swoją surowością, a w związku z tym nie ma podstaw do jej zmiany.

Prokurator nie złożył wniosku o uzasadnienie wyroku, stąd nie ma potrzeby odnoszenia się do treści zarzutów i wniosków jego apelacji poza kwestią, która wywołała potrzebę zmiany wyroku, gwoli wytłumaczenia podstaw korekty zaskarżonego wyroku. Prokurator słusznie podniósł, że w sytuacji, gdy kara łączna obejmuje co najmniej jedną karę wymierzoną za ciąg przestępstw, w podstawie jej wymiaru nie można przywoływać art. 85 §1 k.k., ale w jego miejsce zastosowanie znajduje art. 91 §2 k.k. I takiej też zmiany dokonano.

Poza tą jedną zmianą, wyrok jako słuszny w pozostałym zakresie utrzymano w mocy, uznając apelację obrońcy oskarżonego za niezasadną.

O kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze Sąd orzekł na podstawie art. 636 §1 k.p.k. oraz art. 2 ust. 1 pkt 5 i art. 8 ustawy z dnia 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983r. Nr 49, poz. 223 ze zm.) nie znajdując podstaw do zwolnienia od ich ponoszenia.

(Bogumiła Metecka-Draus) (Andrzej Mania) (Andrzej Wiśniewski)